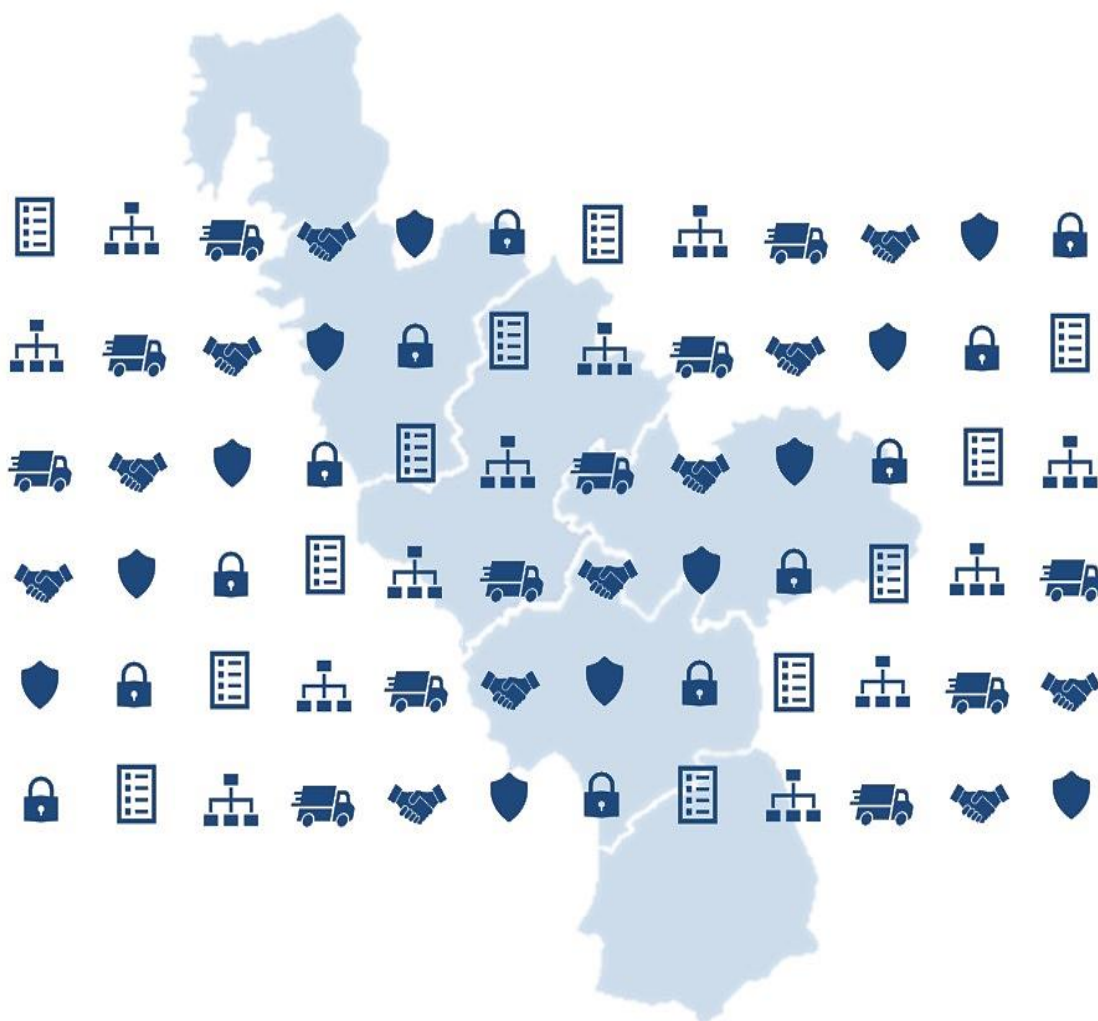
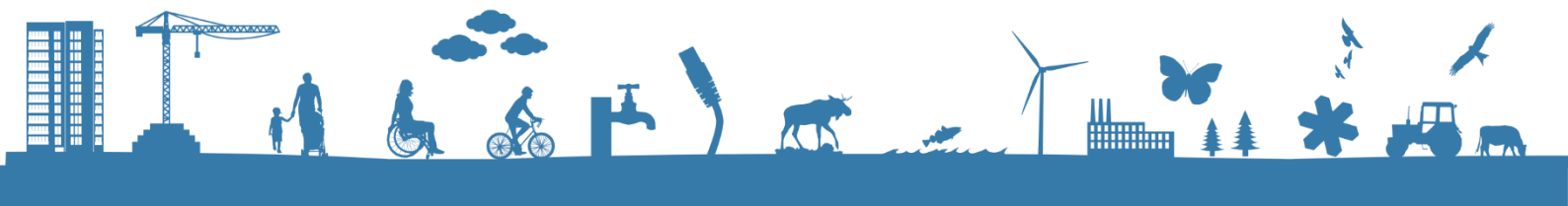

Regional grundsyn

på totalförsvarsplanering i Hallands län

Regional grundsyn på totalförsvarsplanering i Hallands län

Meddelandeserie: 2022:07

ISSN: 1101–1084

ISRN: LSTY-N-M--2022/07--SE

Diarienummer: 3762–2022

Länsstyrelsen i Hallands län, Beredskapsenheten

Tryckår: 2022

Förord

Sveriges totalförsvarsplanering återupptogs 2015 och är en angelägenhet för alla aktörer i samhället. Det är ett omfattande och prioriterat arbete som kräver mycket samverkan. Det omfattar nästan alla samhällsområden och innebär att samtliga aktörer ska genomföra egna analyser för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas i syfte att säkra robusthet i samhällsviktiga verksamheter samt säkerställa totalförsvarsförmågan. Det vill säga förmågan att försvara Sverige och värna om vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Grundsynen syftar till att främja en aktörsgemensam och sammanhängande totalförsvarsplanering i länet. Den bygger på nationella försvarsinriktningar samt den *Högre regionala grundsynen*.

Samarbetet mellan det civila och militära försvaret innebär ömsesidig kunskapsuppbyggnad och övningsverksamhet för en fördjupad och samlad planering för ledning och samordning inför och under höjd beredskap.

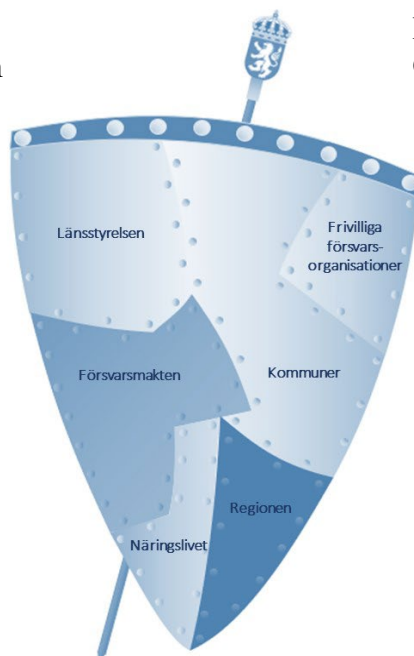
Den regionala grundsynen har tagits fram av Länsstyrelsen i Hallands län i samverkan med Västra Militärregionen (MRV), Hallands kommuner och Region Halland och i remissrundan har representanter från näringsliv och frivilliga försvarsorganisationer deltagit. Den har sedan förankrats i Regionala rådets styrgrupp.

Britt Benzler

Brittis Benzler
Landshövding i Hallands län

Peter Hederstedt

Peter Hederstedt
Chef för Västra militärregionen

Figur 1. En sammanhängande totalförsvarsplanering

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte.....	1
Planeringsförutsättningar	2
En sammanhängande totalförsvarsplanering.....	4
Aktörer och ansvar.....	5
Västra Militärregionen (MR V).....	5
Länsstyrelsen i Hallands län	6
Kommuner	7
Region Halland	8
Frivilliga försvarsorganisationer.....	9
Näringslivet	10
Hotbild.....	11
Övergripande inriktningar	13
Öka förmågan inom totalförsvaret	14
Beredskapsplaner och krigsorganisation	14
Ledning och samverkan.....	14
Försörjningsberedskap.....	15
Ge och ta emot stöd	16
Stärkt informations- och cybersäkerhet	17
Ramverk.....	19
Lagar och förordningar	19
Nationellt	21
Överenskommelser	22
Regionalt.....	22

Begreppslista

Beredskapsplanering	I det här sammanhanget handlar det om planering för höjd beredskap som kan sammanställas i en eller flera beredskapsplaner. Planerna bör innehålla krigsorganisationen och dess bemanning och det som i övrigt behövs för att aktören ska kunna bedriva verksamhet under höjd beredskap.
Befolkningsskydd	De resurser som behövs för att skydda och rädda civilbefolkningens liv, enskild egendom och civil allmän egendom. Resurserna kan exempelvis vara skyddsrum, varnings- och informationssystem, räddningstjänst eller innebära resurser för utrymning och inkvartering.
Fullmaktslagstiftning	Lagar som av regeringen kan beslutas gälla under höjd beredskap enligt förordningen (2015:1053) om totalförsvar och höjd beredskap. Vid skärpt beredskap kan beslut fattas om att tillämpa enbart vissa fullmaktslagar. Vid högsta beredskap tillämpas alla lagar omedelbart i landet.
Försörjningsberedskap	Förmågan att i kris, höjd beredskap och ytterst krig förse befolkningen med de varor och tjänster som behövs för överlevnad, men även att förse samhällsviktiga verksamheter med det som behövs för deras funktionalitet.
Höjd beredskap	Regeringen kan besluta om höjd beredskap (<i>skärpt</i> eller <i>högsta</i>) för att stärka Sveriges försvarsförmåga, vid eller efter krig eller krigsfara. Beslutet kan avgränsas till specifika geografiska områden eller verksamheter.
➤ Skärpt beredskap	Vid skärpt beredskap kan hela eller delar av totalförsvaret mobiliseras.
➤ Högsta beredskap	Om Sverige är i krig råder högsta beredskap. Då ska myndigheter, kommuner, regioner, trossamfund och andra organisationer och näringsidkare med krav på sig att fortsätta sin verksamhet övergå till sin krigsorganisation.
Krigsorganisation	En aktörs organisation vid höjd beredskap. Viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och den inriktning som då har betydelse för totalförsvaret.
Krisberedskap	Förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer både för organisationer som för den enskilde.
Psykologiskt försvar	Samhällets förmåga att stå emot diplomatiska, militära och ekonomiska påtryckningar och vilseledande informationskampanjer från främmande makt.
Samhällsviktig verksamhet	Den verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.
Totalförsvar	Den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvar består av <i>militärt</i> försvar och <i>civilt</i> försvar.
➤ Civilt försvar	Den samlade verksamhet som upprätthåller samhällets grundläggande funktioner, både offentligt som privat. Arbetet utgår från samhällets krisberedskap och syftar till att inför och under höjd beredskap och krig kunna värna befolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt bidra till Försvarsmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp.
➤ Militärt försvar	Den verksamhet som behövs för att verka fredsbevarande och krigsavhållande samt försvara Sverige mot ett väpnat angrepp.

Inledning

Sveriges försvar är under ständig utveckling för en samlad förmåga och sammanhängande totalförsvarsplanering och så även i Hallands län.

Totalförsvaret består av både militär och civil verksamhet som gemensamt arbetar för ett ömsesidigt försvar. Vi står inför klimatförändringar, hälsohot, cyberangrepp, informationspåverkan och osäkerheter i vår omvärld. Det är några av de påfrestningar samhället behöver klara av.

Att stärka beredskapen inför olyckor, kriser och krig är en angelägenhet för hela samhället. Centrala myndigheter, militärregioner, länsstyrelser, regioner, kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och ytterst alla privatpersoner behöver engageras i arbetet.

Halland är ett av Sveriges snabbt växande län med ett attraktivt och strategiskt läge vid kusten, mellan två storstadsregioner. Länet präglas av stort bostadsbyggande med en kraftigt växande befolkning samt omfattande investeringar i lokaler för näringsverksamhet.

Länet utgör ett viktigt område ur totalförsvarssynpunkt med en bred infrastruktur. Järnvägar, vägar, hamnar, stamnät och vindkraftsparker och det nära läget till kontinenten, gör det möjligt för export och medför stor transfertrafik genom länet.

Infrastrukturen påverkar såväl Försvarsmaktens insatser som civilförsvarets försörjning av förnödenheter som exempelvis olika transportleder som vägbunden,

spårbunden och sjötrafik, men även viktiga transportnoder vid halländska hamnar och flygplatser.

Halland är även ett starkt skogs-, jordbruks- och livsproducerande län med många värdefulla och attraktiva kultur- och naturmiljöer.

Regeringen har beslutat att stärka totalförsvaret och att planeringen för Sveriges civila försvar ska fortgå och fördjupas.

Det civila försvaret och den fredstida krisberedskapen ska vara ömsesidigt förstärkande. Det är därav särskild vikt för Hallands aktörer att fortsätta vidareutveckla och fördjupa arbetet med att stärka motståndskraften i de viktigaste samhällsfunktionerna och hos invånarna.

Däriigenom kommer även stödet till det militära försvaret att utvecklas och stärkas, liksom samhällets förmåga att förebygga och agera samlat för att möta och hantera hot och svåra påfrestningar i fredstid som vid höjd beredskap och ytterst krig.

Syfte

Den regionala grundsynen för Hallands län har tagits fram av länsstyrelsen i syfte att vara ett stöd för och främja en aktörsgemensam och sammanhängande totalförsvarsplanering i länet.

Grundsynen riktar sig till samtliga aktörer på regional och lokal nivå med utgångspunkt i ansvarsprincipen. Dokumentet ska ses som ett stöd för respektive aktörs planering inom totalförsvaret.

Planeringsförutsättningar

Den regionala grundsynen i Hallands län utgår från regeringens anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025¹, den högre regionala grundsynen² samt överenskommelserna om kommunernas³ och regionernas⁴ arbete med civilt försvar.

Den regionala grundsynen kan ses som en sammanfattning av de nationella inriktningar och mål som finns för totalförsvaret med komplettering av regionala inriktningar för Hallands län.

Grundsynen inkluderar och hänvisar både till tidsbegränsade, kravställande överenskommelser och lagkrav som till långsiktiga, förmågehöjande ambitioner, fastställda i mål eller inriktningar. Sammantaget utgör det en grund för arbetet med att bygga ett modernt totalförsvar.

Framöver väntas en snabb utveckling inom totalförsvarsplaneringen, för såväl lagstiftning som allmänna riktlinjer. Nya myndigheter inrättas, fler statliga utredningar kommer att tillsättas och beslut kommer att fattas utifrån de utredningar som pågår eller som redan har redovisats.

Den regionala grundsynen är framtagen utifrån rådande förhållanden och kommer

behöva uppdateras vid behov och utefter framtida och förändrade beslut.

”Vi har alla ett ansvar och vi måste arbeta i flera tidsperspektiv samtidigt. Vi måste dels vidta de åtgärder som krävs för att ge effekt på längre sikt, dels vidta åtgärder för att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret här och nu. Nu ska vi visa handlingskraft – och det gör vi tillsammans”

Citatet⁵ sammanfattar att arbetet med att utveckla totalförsvaret succesivt kommer att öka, men redan nu är det viktigt att ta gemensamma initiativ där det är möjligt.

Hallands län utgör ett viktigt område ur totalförsvarssynpunkt. Det är ett av de största jordbruks- och livsmedelsproducerande länen och Hallands infrastruktur påverkar såväl Försvarsmaktens insatser som civilförsvarets försörjning av förnödenheter genom exempelvis olika transportleder och transportnoder.

Det ligger i allas intresse att den lokala och regionala beredskapen inom Hallands geografiska område utvecklas och stärks på bästa möjliga sätt.

Ju bättre aktörerna i länet är på att hantera kriser och lösa sina uppgifter,

¹ Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 (Regeringen, 2020)

² Högre regional grundsyn – totalförsvaret i Halland, Värmland, Västra Götaland, Örebro län och Västra militärregionen (Länsstyrelserna & Försvarsmakten, 2022)

³ Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022 (MSB & SKR, 2021)

⁴ Överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022 (MSB & SKR, 2021) samt Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar 2022 (Socialdepartementet & SKR, 2022)

⁵ Handlingskraft (Försvarsmakten & MSB, 2021)

desto bättre blir samhällets förmåga avseende krisberedskap och totalförsvaret.

Det innebär att samtliga aktörer ska genomföra egna analyser för att säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas i syfte att säkra robusthet i samhällsviktiga verksamheter samt säkerställa totalförsvarets förmåga. Den regionala grundsynen i Halland uttrycker *vad* arbetet med totalförsvaret i Hallands län innebär och inriktningar för att skapa en aktörsgemensam grundsyn på arbetet.

Genom en gemensam grundsyn kan sedan respektive aktör arbeta utifrån att skapa sitt innehåll för *hur* den aktörsspecifika beredskapsplaneringen för totalförsvaret ska se ut, i samverkan

med andra i länet.

Hur målen för att uppnå en totalförsvarets förmåga⁶ uppnås är beroende av de förutsättningar som ges varje aktör som exempelvis framgår i olika överenskommelser och finansiering, men tillsammans skapar vi en sammanhängande planering för totalförsvaret i Hallands län.

Vill du läsa mer?

Totalförsvaret 2021–2025 (Regeringens proposition 2020/21:30)

Struktur för ökad motståndskraft – Slutbetänkande av utredningen om civilt försvar (SOU 2021:25)

Det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att:

försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Verksamhet inom totalförsvaret ska kunna bedrivas enskilt och tillsammans med andra inom och utom landet.

Målet för det militära försvaret ska vara att ha förmåga att:

1. försvara Sverige mot väpnat angrepp,
2. hävda Sveriges territoriella integritet samt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i Sverige och utanför svenskt territorium i enlighet med internationell rätt,
3. främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser, och
4. skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Målet för det civila försvaret ska vara att ha förmåga att:

1. värna civilbefolkningen,
2. säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
3. upprätthålla en nödvändig försörjning,
4. bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp, eller krig i vår omvärld,
5. upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
6. bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och
7. med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

figur 2. Totalförsvarets mål

⁶ Handlingskraft (Försvarsmakten & MSB, 2021)

En sammanhängande totalförsvarsplanering

På nationell nivå sker en årlig process där redovisningar, bedömningar och förslag för totalförsvarsplaneringen är synkroniserad med den statliga budgetprocessen.

På en högre regional nivå syftar samverkansformen, kallad ”MR V-NOST samverkan”, till att utveckla totalförsvarsplaneringen med inriktningar och målsättningar. MR V står för Västra militärregionen och NOST för de fyra länsbokstäverna för Hallands (N), Västra Götalands (O), Värmlands (S) och Örebro län (T).

Länsstyrelsen samordnar den gemensamma totalförsvarsplaneringen och de forum som krävs för uppgifterna inom totalförsvarsplaneringen i Halland.

Samverkan på högre regional nivå sker på både ledningsnivå som handläggarnivå. Inom den så kallade lägre regionala nivån, som riktar sig till var och ens specifika län, finns regionala råd för skydd mot olyckor och krisberedskap där även totalförsvarsfrågor behandlas. Rådet består av såväl offentliga som privata aktörer.

Det regionala rådet är ett forum för att utveckla samverkan och samordning av all verksamhet som kan komma beröras före, under och efter en kris i Hallands län. Rådet är en strategisk funktion gällande långsiktig planering för olyckor, kriser och totalförsvar.

Regionala rådet är strukturerat med en storgrupp, en styrgrupp och ett arbetsutskott. Styrgruppen samordnar det

regionala arbetet med totalförsvarsplanering. Där fattas exempelvis överenskommelser om inriktningar för arbetet i länet som arbetsutskottet arbetat fram som förslag.

Rådet initierar och genomför gemensamma projekt, utbildningar, övningar och/eller gemensam planering. Det bidrar till nätverksbyggande samt kunskapsöverföring bland länets aktörer.

Samverkan i totalförsvarsplanering på handläggarnivå, förutom regionala rådet, sker även via det så kallade säkerhetsnätverket där både kommuners och regionens säkerhets- och beredskapssamordnare eller motsvarande deltar vid månadsvisa avstämmningar.

Näringslivet har etablerade samverkansforum med kommunerna, där även länsstyrelsen och regionen deltar.

Frivilliga försvarsorganisationer är etablerade i Halland och via den Regionala resursgruppen (RRG) samlas organisationerna tillsammans med offentliga aktörer i en strukturerad form av samarbete. Samarbetets syfte är att finna kompetenser inom olika områden som efterfrågas och använda dem när extra resurser krävs.

Samordningen av totalförsvarsplaneringen sker på regional nivå. Den konkreta planeringen sker sedan på lokal nivå och i de uppgiftsspecifika forum och arbetsgrupper som upprättas för att uppnå en sammanhängande totalförsvarsplanering.

Aktörer och ansvar

Västra Militärregionen (MR V)

Försvarsmakten ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar.⁷ Grunden för det ska vara förmåga till väpnad strid.

Om Sverige blir angripet ska Försvarsmakten, med stöd av övriga totalförsvaret, försvara Sverige för att vinna tid, skapa handlingsfrihet och ytterst säkerställa landets självständighet.⁸

MR V har ett markterritoriellt ansvarsområde som sammanfaller med Hallands-, Värmlands-, Västra Götalands- och Örebro län.

Markterritoriell verksamhet innebär områdesbunden militär verksamhet som i samverkan med myndigheter och andra civila aktörer har i syfte att stödja militära operationer.

MR V leder under grundberedskap militär verksamhet avseende stöd till samhället.

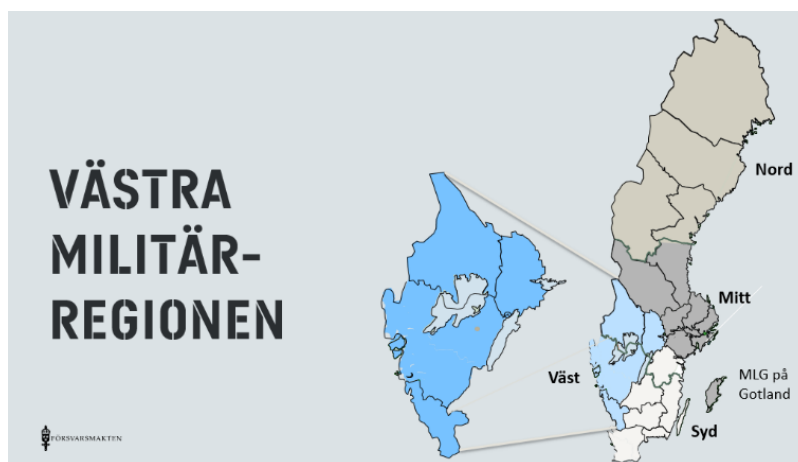

Vid höjd beredskap, krigsfara och väpnat angrepp har MR V markterritoriellt ansvar inom regionen och leder hemvärns- och tillförda resurser från andra militärregioner, krigsförband och organisationsenheter.

Militärregionens roll i totalförsvaret är att inom området:

- samverka med civila aktörer
- leda säkerhets- och underrättelsetjänst
- upprätthålla skyddsobjektsförteckning
- genomföra försvarsplanering
- stödja operativ- och/eller taktisk chef som löser uppgift
- samordna militära transporter och stödja tilltransporterade internationella enheter, så kallat vördlandsstöd

Det militära och civila försvaret ska tillsammans utgöra en tröskel för den som vill utöva påtryckningar eller angripa Sverige och därmed verka krigsavhållande.

⁷ Förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

⁸ Motståndskraft (Försvarsberedningen, 2017)

Länsstyrelsen i Hallands län

Huvuduppgiften för länsstyrelsen, som högsta civila totalförvarsmyndighet på regional nivå och genom det geografiska områdesansvaret, är att leda, samordna och inrikta den civila delen av totalförsvaret inom länet.⁹

Länsstyrelsen är en så kallad bevakningsansvarig myndighet¹⁰ med ett särskilt ansvar att minska sårbarheten i samhället och utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter under fredstida krisituationer samt inför och vid höjd beredskap.

I det ansvaret ingår exempelvis att:

- planera för anpassning av verksamheten vid en förändrad säkerhetspolitisk situation
- genomföra omvärldsbevakning, risk- och sårbarhetsanalyser samt utvecklingsinsatser för att myndigheten ska klara sina uppgifter vid höjd beredskap
- ta ut, utbilda och öva berörd personal för myndighetens verksamhet vid höjd beredskap om dessa aktiviteter inte kan anstå till en skärpt säkerhetspolitisk situation
- av medel anvisade för höjd beredskap anskaffa de förnödenheter och den

utrustning som myndigheten behöver för att klara sina uppgifter vid höjd beredskap om anskaffningen inte kan anstå till en skärpt säkerhetspolitisk situation

I samråd med länets aktörer och med Försvarmakten verkar länsstyrelsen för att samordna det civila och militära försvaret och för att länets tillgångar fördelas och nyttjas så att försvarsansträngningarna främjas och bedrivs med en enhetlig inriktning i Halland.

Vid höjd beredskap kommer länsstyrelsen initialt att prioritera verksamheter som gynnar en snabb och säker mobilisering av totalförsvarets resurser.

Vid händelse av krig och om förbindelsen mellan länet och regeringen eller riksdagens krigsdelegation inte alls eller endast med avsevärda svårigheter kan upprätthållas, kan länsstyrelsen få ta över uppgifter från regeringen.¹¹

⁹ Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap

¹⁰ Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap

¹¹ Lag (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara

Kommuner

Länets kommuner samordnar det civila samhället på lokal nivå. De ska verka för att den verksamhet som bedrivs av olika aktörer i kommunen samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan de som bedriver verksamheten.¹² Det innebär samverkan på såväl lokal nivå som regional.

Kommunstyrelsen är utpekad som ansvarig för ledning och samordning. Kommunerna har ett verksamhetsansvar samt ett geografiskt områdesansvar med huvuduppgift att så långt som möjligt upprätthålla sin verksamhet och säkerställa ett fungerande befolkningsskydd.¹³

Kommunalteknisk försörjning, skola och barnomsorg, vård och omsorg samt räddningstjänst ansvarar kommunen för. Under fredstid planerar kommunen för att kunna upprätthålla viss förmåga av verksamheten under kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

För att nå totalförsvarets ambitioner och målsättningar ska kommunerna utforma beredskapsplaner med uppgifter om den verksamhet som är avsedd att bedrivas under höjd beredskap samt krigsorganisationen och dess bemanning.

De ska även vidta kunskaps- och förmågehöjande åtgärder för att kunna bedriva den verksamhet som under höjd

beredskap och ytterst krig är nödvändig samt stärka säkerhetsskyddet och bidra till att öka motståndskraften.¹⁴

Totalförvarsplaneringen pågår för att kommunerna på sikt ska kunna fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret.¹⁵

Kommunerna ansvarar för räddningstjänst samt för att hålla länsstyrelsen informerad om beredskapsläget och det som har betydelse för det civila försvaret.¹⁶ Vid höjd beredskap kan uppgifter för kommunen tillkomma, för att upprätthålla befolkningsskyddet, vilket exempelvis kan innebära:

- varna och informera allmänheten
- skapa förutsättningar för första hjälpen och transport av skadade
- bidra med skydd och bevakning vid exempelvis rövning av farliga områden eller åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel

I den omfattning som regeringen beslutar kan även ytterligare uppdrag ges. Det skulle kunna innebära att kommunen vidtar åtgärder som behövs för försörjning av nödvändiga varor, medverkar vid allmän prisreglering och ransonering samt medverkar i övrigt vid genomförande av åtgärder som är viktiga för landets försörjning.¹⁷

Kungsbacka

¹² Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

¹³ Ibid.

¹⁴ Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till och med 2022 (MSB & SKR, 2021)

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

¹⁷ Ibid.

Region Halland

Regionstyrelsen ansvarar för ledningen av den civila hälso- och sjukvården. Utöver det har regionen även ett ansvar för kollektivtrafiken.¹⁸

Vid skärpt beredskap är regionens ansvar huvudsakligen oförändrat från vardagen. Det innebär bland annat att hälso- och sjukvård bör bedrivas med normal ambitionsnivå som i fredstid, skolorna, och kollektivtrafiken bedriver sin verksamhet som vanligt. Delar av verksamheten kan behöva prioriteras och intagande av krigsorganisation ska förberedas.

Ansvarsprincipen innebär att det verksamhetsansvar som regionen har för de samhällsviktiga verksamheter som regionen bedriver, exempelvis hälso- och sjukvård, tandvård samt smittskydd, kvarstår vid en fredstida krissituation och under höjd beredskap.

Vid högsta beredskap ska Region Halland, som övriga totalförsvaret, bedriva den verksamhet som är nödvändig och övergå till krigsorganisation.¹⁹

Sjukvården prioriteras om, viss verksamhet upphör, medan annan verksamhet kan utökas. Skarpa prioriteringar är nödvändiga, där vård som inte kan anstå kommer att erbjudas.

Kollektivtrafikens verksamhet behöver säkerställas. Vidare ska regionen bidra till Försvarmaktens förmåga.²⁰

Regionen ska exempelvis:

- planera för att kunna upprätthålla viss förmåga av verksamheten under höjd beredskap och ta hänsyn till hela vårdkedjan
- vidta kompetenshöjande åtgärder och stärka hälso- och sjukvården och dess stödfunktioner
- samverka på lokal, regional och nationell nivå för totalförvarsplanering samt medverka i andra aktörers övningar
- stärka hälso-sjukvårdens förmåga samt förmågan att bedriva samverkan och ledning vid höjd beredskap
- kartlägga och analysera traumavårdkedjan samt försörjning inom hälso- och sjukvården, vilket på sikt ska leda till att stärka försörjningsberedskapen och förmågan att hantera masskadeutfall
- vidta robusthöjande åtgärder, arbeta med kontinuitetshantering och systematiskt säkerhetsskyddsarbete för att öka motståndskraften²¹

Regionen ansvarar för att hålla Socialstyrelsen, MSB och länsstyrelsen underrättade om beredskapsläget och förhållanden av betydelse för det civila försvaret samt stödja Försvarmakten.²²

¹⁸ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

¹⁹ Förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap

²⁰ Motståndskraft (Försvarsberedningen, 2017)

²¹ Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar 2022 (Socialdepartementet & SKR, 2022)

²² Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Frivilliga försvarsorganisationer

Frivilliga försvarsorganisationer ska främja totalförsvaret och uppgifterna som omfattar försvarsupplysning samt rekrytering och utbildning av frivilliga för uppgifter inom totalförsvaret.²³

Det finns 18 frivilliga försvarsorganisationer²⁴ (se tabell), av dessa är nio så kallade avtalsorganisationer som bland annat utbildar och rekryterar för befattningar i krigsorganisationen.

Frivilliga försvarsorganisationer
Frivilliga Automobilkårens Riksförbund (FAK)
Frivilliga Flygkåren (FFK)
Frivilliga Motorcykelkårens Riksförbund (FMCK)
Frivilliga Radioorganisationen (FRO)
Flygvapenfrivilligas Riksförbund (FVRF)
Försvarets Personaltjänstförbund (FPF)
Insatsingenjörernas Riksförbund (IIR)
Sjövärnskårens Riksförbund (SVK RF)
Svenska Blå Stjärnan (SBS)
Svenska Brukshundklubben (SBK)
Svenska Fallskrämsförbundet (SFF)
Svenska Försvarsutbildningsförbundet (Försvarsutbildarna)
Svenska Lottakåren (SLK)
Svenska Pistolskytteförbundet (SPSF)
Svenska Röda Korset (SRK)
Svenska Skyttesportförbundet (SvSF)
Sveriges Bilkårens Riksförbund (Bilkåren)
Sveriges Civilförsvarsförbund (SCF)

Den frivilliga försvarsverksamheten har en viktig roll när det gäller att rekrytera, utbilda och öva kompetens som behövs inom exempelvis befolkningsskyddet.

De har specialistkompetenser inom olika områden som exempelvis brukshundar,

fallskräms hoppning eller radiokommunikation.

De utbildar samt rekryterar till olika befattningar som exempelvis buss- och lastbilsförare, bandvagnsförare, stabspersonal eller specialister inom hemvärnet.

Mer specifikt kan försvarsorganisationers uppgifter under höjd beredskap exempelvis vara att:

- bistå med upprättandet av en lägesbild
- stödja en ledning
- hantera vissa informations- och kommunikationssystem
- vara en resurs i att skapa uthållighet med personalresurser när ordinarie personal inte räcker för dygnets alla timmar²⁵

Frivilliga försvarsorganisationer ska delta i planering och utförande i den utsträckning som krävs för att respektive aktör ska kunna fullgöra sitt ansvar.

Vill du läsa mer?

Sveriges frivilliga försvarsorganisationer - så backar de upp myndigheter och kommuner (MSB, 2019)

På msb.se kan du läsa mer om frivilligsamverkan under rubrikerna Ämnesområden/Krisberedskap & civilt försvar/ Frivilliga/Vägledning i frivilligsamverkan för offentliga aktörer

²³ Förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet

²⁴ Ibid.

²⁵ Sveriges frivilliga försvarsorganisationer (MSB, 2019)

Näringslivet

Näringslivet utför en stor del av den samhällsviktiga verksamhet som exempelvis bedrivs inom energiförsörjning, livsmedelsförsörjning, transporter, hälso- och sjukvård, finansiella sektorn, information och kommunikation samt kommunal service.

Trots att ett fåtal stora aktörer dominerar inom dessa samhällssektorer måste hela försörjningskedjan beaktas då mindre företag ofta är underleverantörer.

Totalförsvaret är således beroende av näringslivet för att fungera. Omvänt gäller att det ligger i företagets intresse att få avsättning för sina varor och tjänster, även vid höjd beredskap.

Idag finns ett antal forum för samverkan och informationsutbyte mellan privata och offentliga aktörer, men det finns utvecklingspotential för att stärka en direkt samverkan för en effektiv planering i syfte att tillgodose totalförsvarets kritiska behov inom länet.

Samverkan inom länsstyrelsen och kommunernas geografiska områden med näringslivet behöver stärkas då näringslivets uppgifter inom totalförsvaret kan kopplas an till att skapa robusthet genom uppgifter som exempelvis skulle kunna innebära att:

- identifiera de resurser som behövs för att upprätthålla verksamheten under störda förhållanden

- analysera och planera för upprätthållande av den mest kritiska verksamheten
- samverka med länets aktörer och leverantörer
- skydda kritiska tillgångar och grundläggande infrastruktur
- planera för att bedriva verksamhet på en alternativ plats
- planera för att kunna tillgodose tillförsel av nödvändiga varor och tjänster

Det finns även lagstadgade krav²⁶ på näringslivet att delta i totalförsvarsplaneringen, till exempel är företag skyldiga att bidra med de uppgifter om sin verksamhet som en myndighet kan behöva för sin planering.

Det finns därmed ett gemensamt intresse att säkerställa att totalförsvarsviktiga företag har en godtagbar leveranssäkerhet och tillgänglighet vid höjd beredskap.

Vill du läsa mer?

Näringslivsbaserad motståndskraft - lärdomar från pandemin och det civila försvaret

På msb.se kan du läsa mer om stöd till företag under rubrikerna Ämnesområden/Krisberedskap & civilt försvar/Stöd till företag

²⁶ Lag (1982:1004) och förordning (1982:1005) om skyldighet för näringsidkare,

arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen

Hotbild

Hoten är mångfaldiga och kan påverka och skapa störningar i samhället. I sin helhet omfattar hotbilden allt ifrån klimatförändringar, naturolyckor, hälsohot och osäkerheter i vår omvärld till riktade hot som cyberangrepp och informationspåverkan från främmande makt och våldsbejakande extremism.²⁷

Hotbilden mot Sverige har breddats och blivit mer komplex. Den är samtidigt politisk, ekonomisk och militär och hot riktas mot Sveriges försvarsförmåga, välstånd och demokrati.²⁸

Säkerhetspolisen och Försvarsmakten har bedömt att den senare delen av hoten kommer att fortsätta öka. Därav är det av största vikt att vi som samhällsaktörer fortsätter arbetet med totalförsvaret för att stärka skyddet och utveckla samt bygga vidare på krisberedskapen i Sverige.

På uppdrag av MSB har Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) utarbetat ett hotbildsunderlag.²⁹ Det presenterar fyra typfall av hotbilder som speglar olika möjliga situationer och händelseförlopp som avgränsar hotbilden till angrepp mot Sverige (se tabell).

I tillägg släpptes 2018 ett kompletterande typfall³⁰, med den eskalerande gråzonsproblematik där det finns en otydlig gränsdragning mellan fred och krig då varken höjd beredskap råder eller synbara militära maktmedel används.

Typfallen är öppna och tillgängliga och är tänkta att fungera som utgångspunkt i totalförvarsplaneringen

FOI typfall 1–5	
Typfall 1	Beredskapshöjning, mobilisering och transport till utgångsområden
Typfall 2	Angrepp med fjärrstridsmedel m.m. riktat huvudsakligen mot civila mål
Typfall 3	Angrepp med fjärrstridsmedel m.m. mot främst militära mål
Typfall 4	Angrepp som omfattar landstigning och luftlandsättning mot viktiga områden i Sverige
Typfall 5	Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik

Säkerhetspolitisk utveckling, hotbilder, typfall och scenarion är viktiga utgångspunkter i vårt planeringsarbete, men även en förståelse för krigets påfrestningar på samhället och verkningar på befolkningen är essentiell för vår totalförvarsplanering.

Ett krig medför utmaningar som vi gemensamt bör planera och ta ansvar för, som exempelvis:

- ransonering av förnödenheter
- förfogande av privat egendom
- utrymning och inkvartering
- personalförsörjning med plikt
- disponera och omfördela arbetskraft
- prioritering av knappa resurser
- kommunikation till befolkningen
- behov av snabba beslut i alla delar

Vill du läsa mer?

På foi.se kan du läsa publikationer om civilt försvar under rubrikerna Forskning/Krisberedskap & civilt försvar/Publikationer civilt försvar

²⁷ Årsbok Säkerhetspolisen 2021 (Säkerhetspolisen, 2022)

²⁸ Årsöversikt 2021 MUST (Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, 2022)

²⁹ FOI Memo 5089 Hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar (FOI, 2014)

³⁰ FOI Memo 6338 Typfall 5: Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik (FOI, 2018)

Grundläggande antaganden

Totalförvarsplaneringen ska utgå från att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig (både i perioder med högre och lägre stridsintensitet). Ett antagande är att det råder höjd beredskap och att logistikflödena med omvärlden har begränsningar, men är inte helt avbrutna.³¹ Följande nationella grundläggande antaganden ska utgöra ytterligare en utgångspunkt för beredskapsplaneringen av totalförsvaret.³²

- Regeringen har fattat beslut om höjd beredskap (skärpt eller högsta beredskap vilket kan innebära att olika lagar gäller i olika delar av landet eller i specifika verksamheter).
- Under minst tre månader pågår en säkerhetspolitisk kris i Europa och i Sveriges närområde. Under del av tiden och inom de tre månaderna är Sverige i krig och krigshandlingar pågår på svenskt territorium med både perioder av högintensiva strider och perioder med lägre stridsintensitet. Att den säkerhetspolitiska krisen pågår under minst tre månader betyder att aktörer behöver anta att den kan pågå under längre tid än tre månader.
- Försvarsmakten mobiliserar. Inledningsvis är det viktigt att totalförsvarets ansträngningar kraftsamlas till det militära försvaret.
- Samhället ställs om till krigsförhållanden. Civila aktörer intar krigsorganisation och en nationell kraftsamling genomförs som gynnar försvarsansträngningarna, inklusive säkerställande av de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Ett väpnat angrepp påverkar i högre grad redan utsatta grupper i samhället. Detta förväntas påverka både individers utsatthet och delaktighet i totalförsvaret.
- Befolkningens försvarsvilja utmanas.
- Servicenivån i samhället minskar, dels till följd av allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, dels till följd av omprioriteringar i viktiga samhällsfunktioner.
- Lägesuppfattningen och förmågan till ledning och samverkan försämrats.
- Logistikflödena med omvärlden har begränsningar men är inte helt avbrutna. Utrikeshandeln är påverkad.
- Många företag kan inte leverera på grund av uteblivna leveranser av varor eller tjänster, personal bortfall eller bortfall av viktiga samhällsfunktioner (exempelvis el, elektroniska kommunikationer och transporter).
- Ett antagonistiskt cyberangrepp kan få lika stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och kritiska IT-system som ett konventionellt väpnat angrepp.
- Tredje part kan komma att medges tillträde till svenskt territorium för transitering, utgångsgruppering eller insatser.
- Stockholmsområdet, Gotland, sydvästra Sverige inklusive Öresundsregionen, Västkusten med Göteborg samt delar av Jämtlands och Norrbottens län är strategiskt viktiga områden i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig. Även andra platser kan vara viktiga som baserings- och koncentreringsområden för Försvarsmaktens krigsförband, samt för samhällets försörjning och funktionalitet.³³

³¹ Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 (Regeringen, 2020)

³² Handlingskraft (Försvarsmakten & MSB, 2021)

³³ Ibid.

Övergripande inriktningar

Den samlade civila och militära förmågan bygger på det fredstida samhällets beredskap för kriser. Försvarsförmågan är grunden för landets möjligheter att stå emot ett väpnat angrepp och ska fungera som en tröskel för att verka avhållande mot angrepp mot Sverige.

Det ställer stora krav på samordningen av totalförsvaret i länet, för att kunna bidra till landets motståndskraft. För att uppnå förväntad effekt behöver samordning redan vara etablerad i fredstid i form av gemensam planeringsinriktning, prioriteringar samt genom utbildning och övning. Totalförsvarets behov måste även därför beaktas i all samhällsplanering.

Det krävs att samtliga aktörer genomför egen analys i syfte att identifiera sitt ansvar och sina uppdrag. Länets aktörer ska påbörja arbetet avseende de beredskapsförberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap, så att de kan fullgöra sina uppgifter inom totalförsvaret vid krigsfara och krig.

För att uppnå nationella mål och styrningar inom totalförsvarsplaneringen kan aktörerna i länet, utifrån sina behov och förutsättningar, utgå från de inriktningar som gäller på regional nivå³⁴. De syftar till att uppnå en sammanhängande totalförsvarsplanering inom och mellan länets aktörer.

Inriktningarna kommer behöva revideras, kompletteras och utvidgas framöver.

- Ledningsförmågan under störda förhållanden ska säkerställas både inför och under höjd beredskap.
- Civil-militär samverkan ska ske så att det skapar helhetssyn i arbetet i alla lägen, med kort varsel och med säkra kommunikationsvägar.
- Länets aktörer ska ha förmåga att genomföra koordinerad kommunikation och bidra med lägesinformation digitalt som manuellt för en lägesbild. För dem det berör så ska det kunna ske genom säkra kryptografiska funktioner.
- Totalförsvaret ska under minst tre månader kunna möta och hantera en säkerhetspolitisk kris som påverkar vårt närområde genom robusthet i försörjningskedjor.
- Beroenden av externa leverantörer av varor och tjänster ska minimeras med hjälp av robusta kravställningar och avtal för att upprätthålla leverans även under höjd beredskap.
- Förmågan till uthållighet inom personalförsörjningen ska även vid höjd beredskap säkerställas.
- Säkerhetsskyddet av regionala och lokala skyddsvärda tillgångar ska stärkas.
- Kunskapshöjning om totalförsvaret och motståndskraften hos medarbetare som hos den enskilde ska stärkas.

³⁴ Högre regional grundsyn – totalförsvaret i Halland, Värmland, Västra Götaland, Örebro län och Västra militärregionen (Länsstyrelserna & Försvarsmakten, 2022)

Öka förmågan inom totalförsvaret

För att utveckla totalförsvarsförmågan har Försvarsmakten tillsammans med MSB pekat ut sex fokusområden som prioriterade i arbetet med totalförvarsplanering.³⁵ Inom de prioriterade fokusområdena som presenteras nedan kan aktörerna i länet öka förmågan inom totalförsvaret.

Respektive aktör i länet utgår från de förutsättningar som ges och som exempelvis framgår i olika överenskommelser och finansiering, men tillsammans skapar vi en sammanhängande planering för totalförsvaret i Hallands län.

Beredskapsplaner och krigsorganisation

Samhället behöver en förmåga att ställa om till krigsförhållanden där samhällsviktiga verksamheter fortsatt behöver fungera.

Det krävs en beredskapsplanering för den verksamhet som ska bedrivas under höjd beredskap, dess krigsorganisation och dess bemanning.

För en samordnad totalförvarsplanering i länet behövs samverkan på ett sådant sätt att det skapar en helhetssyn i arbetet. Det kan exempelvis innebära samverkan vid kontinuitets- och beredskapsplanering förberedelser och planläggning samt vid aktuella hot och risker.

Planeringen behöver ta hänsyn till de

speciella behov som kan uppstå vid höjd beredskap eller ytterst krig och kan behöva innehålla principer för prioriteringar, som av personella resurser.

Vill du läsa mer?

Rätt person på rätt plats (MSB, 2018)

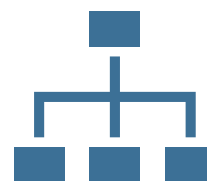

Hälso- och sjukvården och planering för civilt försvar (Socialstyrelsen, 2021)

Ledning och samverkan

Totalförvarsplaneringen tar avstamp i den fredstida krisberedskapen och förmågan att kunna leda under störda förhållanden behöver säkerställas inför och under höjd beredskap.

Metoder för samordnad ledning och samverkan under höjd beredskap mellan det civila och militära försvaret behöver fortsatt utvecklas.

Försvarsmaktens behov av stöd från det civila samhället utgår från de behov som krävs för att möta de militära stridskrafternas krav med syfte att få ut största möjliga operativa effekt.

Ambitionen är att en samordnad civil och militär ledning av totalförsvaret inom länet på sikt ska kunna utövas kontinuerligt, flexibelt, säkert och med hög uthållighet även vid angrepp mot ledningssystemet.

Samverkan behöver kunna ske med kort

³⁵ Handlingskraft (Försvarsmakten & MSB, 2021)

varsel och genom säkra kommunikationsvägar. Det är av betydelse att aktörernas ledning inför och under höjd beredskap kan etableras snabbt.

Att utgå från fredstida etablerade kontaktnät och delegering av beslutanderätt kan bidra till effektivitet av etablering av ledning. Det bör därför vara förberett så långt det är möjligt med kända och övade rutiner och metoder redan under normal beredskap.

Ledningsplatser bör utvecklas för uthållighet vid störningar och utmaningar i exempelvis IT-kommunikation, elförsörjning och dricksvattenförsörjning.

Utpekade lokaler och alternativa lokaler behöver utrustas med nödvändig teknisk utrustning för ledning och samverkan för att ge förutsättningar att ledning kan fortgå även vid störda förhållanden.

Strävan bör vara att gemensam och operativ ledning snarast möjligt etableras och utövas från en gemensam ledningsplats.

Vill du läsa mer?

 Vägledning för ledningsplatser (MSB, 2021)

 På msb.se kan du läsa mer om ledning vid höjd beredskap under rubrikerna Utbildning och övning/Övningsstöd och verktyg/Att leda vid höjd beredskap – övningsstöd för kommun- och regionstyrelser

Försörjningsberedskap

Robusthet i samhällets försörjningskedjor behövs för att det ska fungera under

störda förhållanden. Nödvändig försörjning som är avgörande för att skydda civilbefolkningen och för att upprätthålla totalförsvarets förmåga behöver säkerställas.

I stor utsträckning äger och ansvarar privata aktörer för förmågan av de samhällsviktiga funktionerna. Näringslivet är därmed av central betydelse där samverkan och robusthet i avtal mellan offentliga och privata aktörer är av betydelse för beredskapsplaneringen.

Det kan exempelvis innebära att identifiera de verksamheter som inom vårt län upprätthåller försörjningsförmågan och skapa forum för informationsutbyte redan i fredstid.

Att tillsammans bedöma behovet av förberedelser för att säkerställa en rimlig beredskap och prioritering och fördelning av resurser inom länet och andra åtgärder så som att exempelvis framställa eller lagra produkter och materiel för försörjning inom sektorerna hälso- och sjukvård, livsmedel, energi och transporter.

Vill du läsa mer?

 Strategi för försörjningsberedskap (MSB, 2021)

 Nationell försörjningsberedskap (FOI, 2021)

 Planering för försörjning av varor och tjänster (MSB, 2021)

 En robust livsmedelsförsörjning vid kriser och höjd beredskap (Livsmedelsverket och Jordbruksverket, 2020)

Ge och ta emot stöd

Vid såväl olyckor, kriser som krigsfara kan en aktör, ett län, en region eller nation stå inför att resurserna inte räcker till. Då kan stöd behöva ges och tas emot, det kan vara inom länet, mellan andra län, mellan olika samhällsnivåer och mellan nationer.

För att stöd ska kunna användas snabbt, effektivt och ändamålsenligt behövs strukturer och arbetssätt för att kunna möta behovet eller den inkommande hjälpen.

Civilt som militärt stöd ska kunna ges för att tillsammans kunna agera samordnat och behöver därför så långt som möjligt planeras gemensamt.

I ett regionalt och lokalt perspektiv kan det innebära att ge stöd mellan aktörer i Halland. Kommuner och regioner kan exempelvis lämna hjälp till andra kommuner och regioner vid extraordinära händelser och vid förhållanden som orsakats av krig eller krigsfara.³⁶

Frivilliga organisationer och näringslivet samt individen kan ge stöd i form av olika resurser som exempelvis personal med specialistkompetenser eller materiel.

Totalförsvarets aktörer behöver planlägga för att möta ett ökat intresse och frivillighet som kan uppstå vid höjd beredskap. En samlad planering för

förmågan att ge och ta emot stöd behövs för aktörerna i länet, vilket både kan innebära praktiska och logistiska lösningar.

Vill du läsa mer?

Vägledning i att ta emot internationellt stöd (MSB, 2015)

Personalförstärkning från utbildade frivilliga (MSB, 2020)

Försvarsvilja

Hela det svenska samhället har en roll att spela i totalförsvaret. Folkförankringen av totalförsvaret har en avgörande betydelse för försvarsviljan och ytterst för Sveriges försvarsförmåga. Försvarsvilja kan uppnås genom delaktighet och engagemang bland befolkningen.

Folkförankring bygger bland annat på att det finns kunskap och förståelse för samhällets och totalförsvarets behov vid kriser och krig.

Samtliga aktörer i länet behöver bidra till att stärka försvarsviljan i fredstid och för att den ska bibehållas då den utmanas. Ett psykologiskt försvar är därför avgörande när påtryckningar och desinformation används som medel för att underminera försvarsviljan via påverkansoperationer.

Länets aktörer bör gemensamt verka proaktivt för att medborgarna i länet tar ansvar för sin egen beredskap för och medvetenhet om såväl under fredstida kriser som höjd beredskap.

³⁶ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Kunskap om individens egna behov, samhällets sårbarheter, förtroende och vilja samt källkritiska förhållningssätt behöver öka bland länets invånare och besökare.

Informationsspridning och kompetenshöjning om totalförsvaret och den enskildes ansvarstagande och beredskap samt att skapa acceptans för en lägre nivå av samhällsservice är en viktig uppgift för alla totalförsvarets aktörer. Det utgör en central del i att motstå och lindra konsekvenser vid allvarliga kriser.

Folkförankring förutsätter att människor, utöver sin ordinarie sysselsättning, intresserar sig för och direkt engagerar sig i totalförsvarets verksamhet.

Vill du läsa mer?

 På mpf.se kan du läsa mer om psykologiskt försvar och informationspåverkan

 Svenskarnas försvarsvilja (FOI, 2021)

 Försvarsvilja i teori och praktik (FOI, 2021)

Stärkt informations- och cybersäkerhet

För att skydda den information och de verksamheter som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot exempelvis spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota säkerheten behövs säkerhetsskydd. Det är av grundläggande betydelse för förmågan att hantera antagonistiska hot och minska sårbarheterna på alla nivåer i samhället.

Ett väl fungerade säkerhetsskyddsarbete och förståelse för hotbilden är en grundförutsättning för hela totalförsvaret

och dess planering. De verksamheter som i sitt uppdrag hanterar uppgifter som är av betydelse för Sveriges säkerhet, kallat säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, är skyldiga att utse en säkerhetsskyddschef.³⁷

Om verksamheten skulle utsättas för antagonistiska handlingar kan röjande av sådana uppgifter få allvarliga konsekvenser för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddschefen ansvarar därför för att aktivt och operativt leda säkerhetsskyddsarbetet.

En del av det är att utbilda personal, ta fram rutiner och material för att kunna hantera säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter på ett säkert sätt, utan att de röjs, ändras eller förstörs.

Ett systematiskt arbete med informations- och cybersäkerhet är således nödvändigt för att skydda den typen av uppgifter samt annan känslig eller sekretessbelagd information, minska sårbarheter och skapa förmåga att förebygga, upptäcka och hantera antagonistiska cyberhot.

Beredskapsförberedelser eller planer kan innehålla information som behöver rätt skydd. Konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet är nyckelord för att säkerställa informationssäkerheten.

Totalförsvarets behov behöver omhändertas i aktörernas systematiska informations- och cybersäkerhetsarbete, vilket exempelvis kan innebära att inrätta informationssystem som upprätthåller

³⁷ Säkerhetsskyddslag (2018:585)

verksamheter och kritiska resurser både inom det civila och militära försvaret.

Länets aktörer behöver säkerställa ett robust ledningssystem med säkra kommunikationer som kan ske utan omfattande omställningar. Det kan exempelvis innebära att planera för och säkra tillgång till alternativa sambandsvägar, reservfunktioner och reparationsresurser redan i fredstid.

Vill du läsa mer?

På sakerhetspolisen.se kan du läsa mer om säkerhetsskydd

Cybersäkerhet i Sverige – hot, metoder, brister och beroenden (MSB, 2020)

Cybersäkerhet i Sverige – rekommenderade säkerhetsåtgärder (MSB, 2020)

Cybersäkerhet i Sverige – i skuggan av en pandemi (2021)

På informationssakerhet.se kan du ta del av metodstöd för systematiskt informationssäkerhetsarbete

Ramverk

Nedan sammanfattas endast ett urval av de ramverk som är av särskild betydelse för den sammanhängande planeringen inom totalförsvaret. För fullständig information beträffande lagstöd rekommenderas *Regeringsformen* och *Totalförsvarets författningshandbok*.

Lagar och förordningar

➤ Regeringsformen (1974:152)	Grundlag med bestämmelser i 15 kap om Sveriges statsskick under krig och krigsfara.
➤ Lag (1992:1403) och förordning (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap	Bestämmelser om innebörden av totalförsvaret och höjd beredskap och på vilket sätt beslut om höjd beredskap skall tas samt övergripande beskrivning av de olika aktörernas åtgärder efter sådant beslut. Beskriver myndigheters ansvar att i sin verksamhet beakta och planera för totalförsvarets krav samt bestämmelser hur höjd beredskap tillkännages och vilka författningar som då omedelbart ska tillämpas.
➤ Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap	Beskriver vikten av att myndigheter arbetar för att minska sårbarheten i samhället och styr länsstyrelsens ansvar utifrån det geografiska områdesansvaret.
➤ Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten	Innehåller föreskrifter om Försvarsmaktens verksamhet.
➤ Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion	Innehåller föreskrifter om länsstyrelsens verksamhet.
➤ Förordning (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter vid höjd beredskap	Beskriver vilka uppgifter länsstyrelsen har inför, under och efter en kris eller höjd beredskap.
➤ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap och förordningen (2006:637) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap	Bestämmelser om vilka åtgärder kommuner och regioner ska vidta inför och vid fredstida krisituationer och höjd beredskap. I lagen regleras det geografiska områdesansvaret på lokal nivå.
➤ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor	Beskriver räddningstjänstens uppgifter vid höjd beredskap.
➤ Lag (1988:97) och förordning (1988:1215) om förfarandet hos kommuner, förvaltningsmyndigheterna och domstolar under krig eller krigsfara m.m.	Beskriver hur styrningen kan förändras efter specifika beslut, hur beslutande församlingar inom kommun och region ska arbeta vid krig eller krigsfara samt ger möjlighet att ge tjänstepersoner andra uppgifter än sina ordinarie.
➤ Lag (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet	Beskriver bestämmelser om frivillig

försvarsverksamhet och frivilligas tjänstgöring inom totalförsvaret.

➤ Lag (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförvarsplaneringen	Innehåller bestämmelser för de som är skyldiga att delta i totalförvarsplanering.
➤ Lag (1994:1809) om totalförvarsplikt	➤ Beskriver totalförvarspliktigas skyldigheter och bestämmelser om inställning för krigsplacerad personal, om värnpliktiga och civilpliktiga samt innebörden av allmän tjänsteplikt.
➤ Lag (2006:546) och förordning (2006:639) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap	Beskriver övergripande om utrymning, ut- och inflyttningsförbud samt inkvartering. Skyldigheter att stödja andra kommuner och regioner samt länsstyrelsens möjlighet om beslut nämns.
➤ Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) och förordning (2009:641)	Bestämmelser om sekretess och handläggning vid registrering, utlämnande och hantering av allmänna handlingar samt bestämmelser om tystnadsplikt.
➤ Skyddslag (2010:305)	Bestämmelser om vissa åtgärder till förstärkt skydd för byggnader, andra anläggningar, områden och andra objekt mot sabotage, terrorbrott, spionage och grovt rån samt ger möjlighet att besluta om skyddsobjekt.
➤ Säkerhetsskyddslag (2018:585) och förordning (2021:955)	Beskriver säkerhetsskydd och vilket ansvar de som bedriver säkerhetskänslig verksamhet har. Säkerhetsskyddsklassificering, säkerhetsklassning, registerkontroll, säkerhetsskyddsanalys, säkerhetschefens ansvar, hur man anmäler säkerhetshotande händelser samt hantering kopplat till informationssäkerhet, fysisk säkerhet och personsäkerhet beskrivs även.
➤ Lag (2018:1174) och förordning (2018:1175) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster	Syftar till att uppnå en hög nivå p säkerheten i nätverk och informationssystem. Beskriver att MSB kan besluta om vilka tjänster som är samhällsviktiga, vad som räknas som en betydande störning och hur rapportering vid störning ska gå till.
➤ Lag (1979:1088) och förordning (1979:1091) om gränsövervakning i krig m.m.	Beskriver samordning av gränsövervakning samt länsstyrelsens ansvar och vilka de ska samråda med vid framtagning av länets organisationsplan.
➤ Krigshandelslag (1964:19)	Beskriver att det är straffbart att föra in eller ut varor ur Sverige som gynnar främmande makt.
➤ Förfogandelagen (1978:262) och förordningen (1978:558)	Bestämmelser om förfogande av egendom etc. samt om vilka myndigheter som kan besluta om förfogandet.

➤ Förordning (1992:391) om uttagning av egendom för totalförsvarets behov	Föreskrifter för förberedelse för förfogande över det som myndigheter med uppgifter inom totalförsvaret behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.
➤ Ransoneringslagen (1978:268)	Bestämmelser om regeringens rätt att besluta att visa varor inte får säljas eller användas eller med särskilda villkor. Beskriver mer i detalj vad som gäller för särskilda näringsidkare.
➤ Lagen (1992:1402) och förordningen (1993:243) om undanförsel och förstörelse	Bestämmelser om egendom som är av betydelse för totalförsvaret eller har kulturell/historisk betydelse får flyttas eller förstöras för att säkra egendomen eller se till att den inte hamnar i orätta händer samt beskriver vilka som får besluta om sådan undanförsel eller förstörelse.
➤ Lag (2006:545) och förordning (2006:638) om skyddsrum	Beskriver hur skyddsrum ska vara utrustade och var de ska vara placerade, men nämner även vad som gäller vid nybyggnation, rivning etc. MSB beskrivs även som den myndighet som beslutar om behovet av skyddsrum och som utövar besiktning och kontroll.
➤ Förordning (1991:1195) om skolväsendet under krig och vid krigsfara m.m.	Beskriver hur skolverksamhet ska bedrivas, vilka skolor som ska hållas i funktion och vilka som kan fatta beslut om lokaler, resurser etc.
➤ Förordning (1991:1269) m verksamheten vid statliga skolor under krig och vid krigsfara	Innehåller föreskrifter om verksamheter vid sameskolor och specialskolor samt beskriver skyldigheter för kommuner och länsstyrelser vid omstrukturering i händelse av krig och krigsfara.
➤ Lag (1994:2077) om arbetsförmedlingstvång	Möjliggör för regeringen att ensamt styra över förmedling och arbetskraft till nytta av totalförsvaret.
➤ Arbetsrättsliga beredskapslagen (1987:1262)	Ger regeringen möjlighet att åsidosätta arbetsrättsliga regler för att undvika störningar eller påfrestningar i verksamheten som kan vara till skada för totalförsvaret.
➤ Prisregleringslag (1989:987)	Möjliggör för regeringen att reglera prismarknaden, däribland kommuners möjlighet att ta ut avgifter för viss verksamhet.

Nationellt

➤ Motståndskraft Försvarsberedningen (2017)	Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025
➤ Hotbildsunderlag i utvecklingen av civilt försvar	(Typfall 4 – Angrepp som omfattar landstigning och

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI (2014)		luftlandsättning mot viktiga områden i Sverige)
➤ Typfall 5: Utdragen och eskalerande gråzonsproblematik Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI (2018)		
➤ Handlingskraft Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2021)		Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025
➤ Informations- och cybersäkerhetsstrategi Regeringen (2016)		Nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet
➤ Planeringsanvisningar för det civila försvaret Regeringen (2015)		
➤ Spindeln i nätet Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI (2017)		Länsstyrelsernas arbete med civilt försvar och krisberedskap

Överenskommelser

➤ Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar		2018–2020 med revideringar till och med 2022. Överenskommelse mellan MSB och SKR.
➤ Överenskommelse om regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar		2018–2020 med revideringar till och med 2022. Överenskommelse mellan MSB och SKR.
➤ Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar		Överenskommelse mellan Socialdepartementet och SKR

Regionalt

➤ Högre regional grundsyn	Behandlar övergripande och principiella frågor som är gemensamma för helheten mellan de fyra länen Halland, Värmland, Västra Götaland och Örebro samt Västra Militärregionen.
---------------------------	---

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län • Postadress: 301 86 Halmstad • Besöksadress: Slottsgatan 2
010- 224 30 00 • halland@lansstyrelsen.se • www.lansstyrelsen.se/halland